

Ymmärrystä ja käytännön keinoja lukemiseen

Lukutaitovaikeudet aikuisen elämässä

Johanna Korkeamäki, VTT, HuK, erikoistutkija, Kuntoutussäätiö

Lukutaitoverkoston etätilaisuus 1.9.2026

Esityksen tausta

- Kuntoutussäätiön Oppimisen tuen keskus tutkii, kehittää ja järjestää matalan kynnyksen palveluita nuorten ja aikuisten oppimisessa koettuihin vaikeuksiin
- Oma tutkimus keskittynyt aikuisten kokemuksiin lukivaikeuksista ja muista oppimisvaikeuksista elämänculussa
- [Oppimisen tuki – Kuntoutussäätiö](#)
- www.oppimisvaikeus.fi

Lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet aikuisilla

- Yhteiskuntaan osallistumisen kannalta 12 prosentilla aikuisista on puutteellinen lukutaito (PIAAC II, Mannonen ym. 2024)
- Lukivaikeus on arviolta 5–10 prosentilla väestöstä
 - Lukemisen ja kirjoittamisen hitaus ja työläys, kirjoitusvirheet
 - Osalla myös lukemisen ymmärtäminen ja virheellisyys

Lukemisvaikeuksilla voi olla monenlaisia vaikutuksia

- Varsinaisten lukemisvaikeuksien rinnalla on tutkimuksissa havaittu monenlaisia vaikutuksia
 - Itsetunto, sosioemotionaaliset vaikeudet, mielenterveys
 - Työllistyminen, koettu hyvinvointi, terveys ja luottamus toisiin ihmisiin
 - Moni olisi halunnut lukea ja opiskella enemmän(Korkeamäki 2021; Mannonen ym. 2024; Arola & Hyry 2023)
- Vaikutukset hyvin samantyyppisiä erilaisissa lukutaidon vaikeuksissa

Mikä toimii aikuisilla?

- Oppimisvaikeuksia kokevat aikuiset toivovat ymmärrystä vaikeuksia kohtaan ja käytännön tukea vaikeana koettuihin asioihin (Korkeamäki ym. 2017)
 - Vertaistuki ryhmissä tärkeää
 - Lukemisen merkityksellisyys
- Lukemisvaikeuksien tunnistaminen
 - [Lukivaikeuden tunnistuslista](#), ARHQ-kysely
- Tarvetta edelleen tutkimusperustaiselle tuelle
 - Myös kansainvälinen tutkimus vähäistä

Tukimuotojen perusperiaatteet aikuisilla

Vaikeuksien
kompensointi

Vahvuuksien
tunnistaminen

Taitojen ja
opiskelustrategioiden
harjoittelu

Opiskelu- ja
työjärjestelyt

Tietotekniset
apuvälineet ja
harjoitusohjelmat

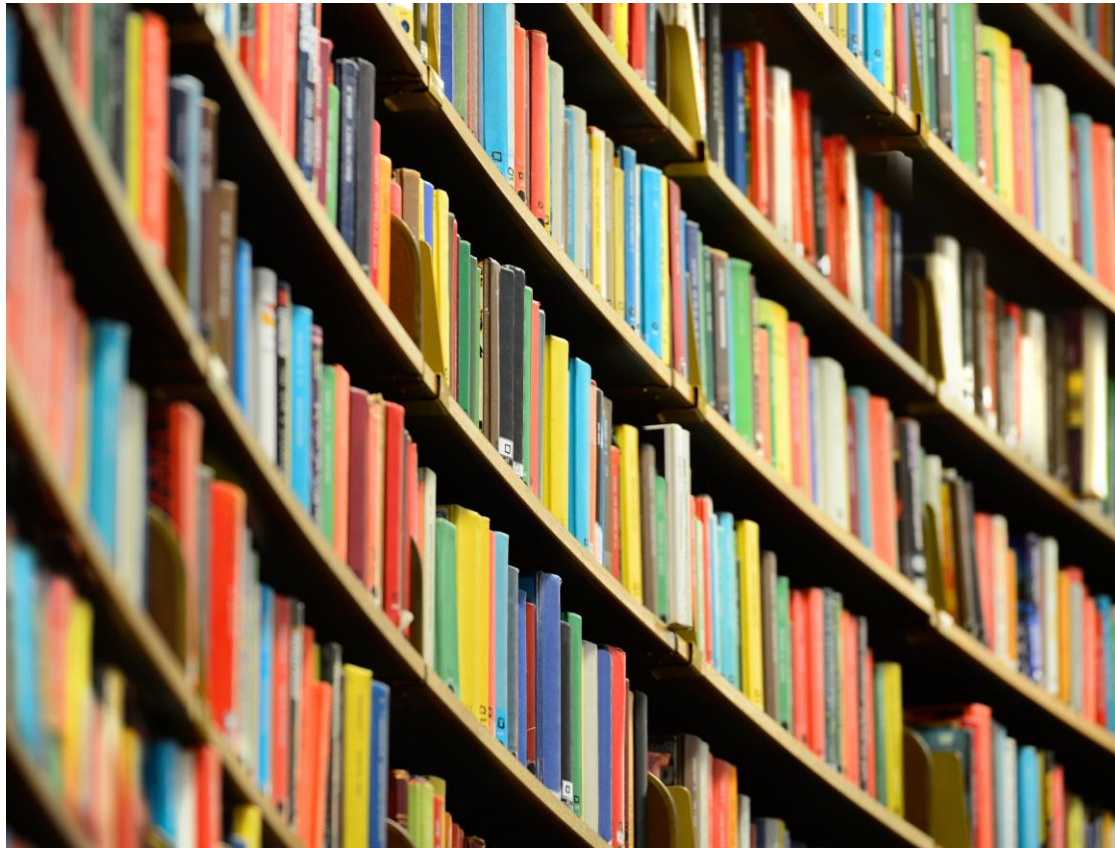
Sosiaalinen tuki

Apua voi saada myös aikuisena

- Tukimuodoista hyviä kokemuksia ja lupaavaa tutkimusnäyttöä
 - Tukea kuitenkin heikommin saatavilla kuin lapsena
- Strategiapohjainen yksilö- ja ryhmäkuntoutus parantaa koettuja taitoja ja hyvinvointia (Nukari ym. 2022)
- Nuorten kanssa tehtävä lukutaitotyö toimii myös aikuisilla, tietokoneharjoittelu (Dennis & Delfitto 2025)
- Teknologia kannustavaa ja voi lisätä hyvinvointia (Hock 2012; McNicholl ym. 2021)
 - Aikuiset tarvitsevat myös ohjausta

Kohti saavutettavaa lukitaitotyötä

- Lukutaitoa on tärkeää edistää myös aikuisilla
- Käytännön tukimuotoja ja aikuisille sopivaa materiaalia tarvitaan lisää monilla eri elämän alueilla
- Nuorten lukivaikeuden kohdalla tukitoimet arvioitu kustannustehokkaiksi (Moll ym. 2023)
 - Samat keinot toimivat usein myös aikuisilla
- Toimintamuotoja on tärkeää myös arvioida ja tutkia monipuolisesti
 - Monet tavat lukea, osallisuus ja hyvinvointi

Kirjallisuutta

- Arola M., Hyry J. (2023) Kyselytutkimus: Mitä työikäiset ihmiset ajattelevat jatkuvasta oppimisesta 2023. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus, Helsinki.
- Hock, M. F. (2012). Effective literacy instruction for adults with specific learning disabilities: Implications for adult educators. *Journal of learning disabilities*, 45(1), 64-78.
- Korkeamäki, J. (2021). Oppimisvaikeudet, toimintavalmiudet ja toimijuus elämäntulussa: Tapaustutkimus aikuisten oppimisvaikeuksista. *Aikuiskasvatus*, 41(1), 6-17.
- Korkeamäki, J. (2019). Lukivaikeus aikuisuudessa ja tuen muodot. Teoksessa M. Takala & L. Kairaluoma (toim.) *Lukivaikeudesta lukitukseen*. Helsinki: Gaudeamus, 239-254.
- Korkeamäki, J., Haarni, I., & Seppälä, U. (2017). Oppimisvaikeuksien ja tarkkaavuuden vaikeuksien sosiaalinen rakentuminen ja toimijuus. Teoksessa Karvonen, S., Kestilä, L. & Mäki-Opas, T. (toim) *Terveys sosiologian linjoja*. Gaudeamus, 205–226.
- Mannonen, J., Nissinen, K., Virolainen, M., & Rautopuro, J. (2024). PIAAC II: Toisen Kansainvälisen aikuisten taitotutkimuksen ensituloksia. Valtioneuvoston julkaisuja.
- McNicholl, A., Casey, H., Desmond, D., & Gallagher, P. (2021). The impact of assistive technology use for students with disabilities in higher education: a systematic review. *Disability and rehabilitation: assistive Technology*, 16(2), 130-143.
- Moll, K., Georgii, B. J., Tunder, R. & Schulte-Körne, G. (2023). Economic evaluation of dyslexia intervention. *Dyslexia*, 29(1), 4-21.
- Nukari, J. M., Laasonen, M. R., Arkkila, E. P., Haapanen, M. L., Lipsanen, J. O., & Poutiainen, E. T. (2022). Neuropsychological intervention of dyslexia has a positive effect on aspects of psychological well-being in young adults—a randomized controlled study. *Dyslexia*, 28(2), 166-184.
- Vender, M., & Delfitto, D. (2025). Bridging the gap in adult dyslexia research: Assessing the efficacy of a linguistic intervention on literacy skills. *Annals of Dyslexia*, 75(1), 42-70.

